

LOVÉTEI KIÁLTÓ

XXIV. évfolyam, 9. szám

Ára: 2 lej

2023. SZEPTEMBER

OKTÓBER 1. AZ IDŐSEK VILÁGNAPJA

*"Öregek napja
Reggelén
Rózsát melenget
Még a fény.*

*Maholnap fagy jön,
Szél sivít,
A rózsza tudja -
És virít!*

*Egyik se csügged,
Egy se fél.
Még mind piros, még
Mind fehér.*

*Rozsdavert szirmok
Jégderes,
S hiszik, hogy nyílni
Érdemes!*

*Ti is ilyenek
Legyetek!
Ezüstös fejű
Öregek.*

*Az idő dere
Mit akar?
Aki nem csügged,
Fiatal!"*

Ismeretlen szerző

**Jó egészséget
kívánunk
az időseknek!**

**Szűz Mária szent neve búcsú
Csíksomlyó, 2023. szeptember 10.**

A szentmisét bemutatta és az igét hirdette Fazakas Zoltán Márton apát. Az ott elhangzott szentbeszédet közöljük az alábbiakban.

Főtisztelendő Tartományfőnök Úr, Főtisztelendő Házfőnök Úr, Kanonok Úr, kedves Atya, Diakónus Testvér, Krisztusban kedves, jó Testvéreim!

Az ember már csak olyan, hogy az édesanyjától többször kér, mint ad neki. Még akkor is, hogyha az édesanyja befejezte már ezt a földi léte. Még akkor is többször fordulunk kérőleg hozzá, hozzájuk. Ma, kivételesen első indíttatásképpen köszönni jöttünk, köszönteni, névnapot köszönteni. Sokan tesszük ezt örömteli szívvel, ugyanakkor azt gondolom, sokunk tarsolyában azért lapul ma is egy-két kérés, amit ma itt szeretnénk elrebegni, elstutogni, vagy akár hangosan el is mondani. Olyan szépen szól a mi egyházi énekünk:

"Nyíljon ki szívetekben az öröm virág!

Zengjétek, hogy hallja meg az egész világ!

Édesanyánk, hozzád jöttünk,

Lángadozva, mert szerettünk, óh, Szűz Mária,

Hogy köszöntsünk úgy, mint régen az Úr angyala." És lehetne folytatni a sort.

Drága jó testvéreim, amint már a szentmise elején jeleztem, örömmel és meghatottsággal vagyok itt, köszönteni, hiszen úgy gondolom, nincs olyan székely ember, akinek, még hogyha más vallású is, mint a mi katolikus hitünk, valami kötődési pontja ne legyen a Szent Szűznek ahhoz a tiszteletéhez, ahhoz a szeretethez, ami itt Csíksomlyó körülveszi. Én is, amikor ide jövök, ilyen jeles alkalomkor is, vagy egyéni útjaimon, mindig valamit hozok, igaz, hogy legtöbbször kérést. Ezek a kérések sorai korán kezdődtek az én családom életében, noha itt, a hegyen túl, a Tolvajos-tető, a szentimrei Büdös másik oldalán, Lovétén nőttem fel és nőttem fel, és rokonságunkban olyan szerencsétlenség történt, hogy egy beteg gyermekért egy időben sűrűn jártunk ide csodáért imádkozni. És egy idő után meg kellett tapasztalnunk, hogy akkor a csoda ott elmaradt. De nem maradt el a kötelék, az, ami bennünket ide, a somlyói, vagy, ahogy az idősebbek mondták, somlyói Szűz Anyához kötött. Harcoltunk, szinte gyerekként, valami olyan erő ellen, amit nem győzhettünk le, de mégis gyermeki ragaszkodásunk ide vonzott bennünket. Sokszor gondolok azóta is arra, hogy milyen tiszta és milyen bizakodó szívvel tudtunk jönni. Máshová nem is mehettünk, hiszen nyolcvanas éveket írtak, akkor olvasmányélményeinkből, mások elmeséléséből tudtuk, hogy létezik olyan, hogy: Lourdes, Fátima, Montserrat, vagy már mertek beszélni Medugorje csodájáról, de nekünk Csíksomlyó volt itt.

Ma is ide jöttünk és hoztunk személyes életünkben hálát és kéréseket, és hoztunk sokat látott, sokat küzdött és néha szenvedett népünk életéből is. Hiszen ha ennyien együtt dicsérjük ezzel a gyönyörű ősi énekkel a Szűz Anyát, akkor talán nem szérentelenég közösen is kérni valamit. Mit is kérhetünk? Az első részét majd mindenki hozza ide a Szűz Anya lábához, és tegye le, amit önmagának, családjának, szereteteinek, sőt ellenségeinek (ha jót) kér. Ugyanakkor, hallva az evangélium szavait, a csodálatos jelenet szavait, felmerül bennünk, mint akkor is, valahol ott is, hiszen meg kellett erősíteni az angyalnak, hogy Istennél semmi sem lehetetlen. Testvéreim, talán mostani időszakunk egyik nagy kísértése, hogy az örök, a szent dolgokat is megkérdőjelezzük. Mindenkinél, mindennél okosabbak akarunk lenni. Harcolunk sokszor

folytatás a 2. oldalon

folytatás az 1. oldalról

nemcsak a sötétség, hanem a fény ellen is, a világosság ellen is. Csak így, ilyen székelyes okossággal gondoljunk csak bele, drága jó testvéreim, ebbe a nagy okosságunkba, milyen jól elosztotta ezt a Jóisten. Még sohasem lehetett hallani, soha, hogy valakinek kevés jutott volna az ésből. Olyan jól tudjuk, olyan jól tudnánk a világ, a más, a többiek dolgát elrendezni, miénket kissé kevésbé, pedig hát annyi mindent megkérdőjelezünk. Jelen van mindennapi életünkben is ez az ellentét, hiszen nemcsak ott, abban a pillanatban, az angyali üdvözlés körül volt világosság, és pár méterrel odébb már sötétség, hanem ma is, ebben az órában is. Hiszen valahol a világon mindig üldözték Krisztus egyházát és azt a világosságot, amelyet hordoz, és teszik ezt ma is, mindezt valamiféle hamis világosság és észszerűség jegyében. Testvéreim, mi, akik éltünk a sötétség azon óráiban, amikor estéknél fizikailag is lekapcsolták a kínkeservesen megépített és felépített elektromos hálózatot, tudjuk, hogy mekkora öröm volt kiszabadulni ebből a sötétségből, nevezzük azt bárminek, diktatúrának, elnyomásnak, bárminek.

És csekély harminc év elteltével azt vesszük észre, hogy önként hajtjuk a fejünket egy másik fajta sötétségbe; hogy fiaink és leányaink nem akarnak a világosság felé menni, nem olyan sziklaalapot keresnek, mint a somlyói Szűz Anya tisztelete és szeretete, hanem egész mást. Jönnek idegenek, és meg akarják mondani nekünk, hogy mit kellene tenni, és mi a helyes, és mi lenne az igazán üdvözítő, holott első királyaink ezt milyen szépen a tudunkra adták, időtálló módon. Testvéreim, ne áltassuk magunkat, a harc az zajlik.

Sok kedves történet, történelmi hűségű és mondaszerű fel van jegyezve egy-egy kegyhely történetében, így a Szűz Anya somlyói kegyhelyében is. Számomra mindig megrendítő, amikor a Szűz Anya könnyekre fakad az övéi miatt, az övéiért. Ugyanakkor érdekes, hogy a szentírásban nem találkozunk ilyennel, valahogy egy erős lelkű asszony képét látjuk, aki nem sír sem örömeiben, vagy éppen fájalmában, vagy ijedtségében az angyali üdvözléskor, hanem egy hatalmas lelki erőről tesz tanúságot, amely példamutató ma is. Az is milyen érdekes, hogy zokszó nélkül menekül később Egyiptomba Betlehemből, vagy Jézus templomi bemutatásakor sem sír a gyermek eltűnésén, nem siránkozik a kánai menyegzőn, nem siránkozik a keresztúton, igaz, a Golgotán az ő szívét is tör járja át, de azt nem jegyzik föl, hogy sírna, mert ő teljesen átadta magát az Istennek. Ófelette már nem győzhet semmilyen sötétség. Testvérek, úgy látom, egy siránkozó nemzedék lettünk. Egy nagy ajándékot kaptunk a Jóistentől, a szabadságot, a szabad akaratot, és ezt az ajándékot arra használjuk föl, hogy újból és újból megállapítsuk, hogy semmi sem úgy sikerült, mint ahogy mi akartuk, és végeredményben semmi sem jó, pedig - tegyük hozzá - milyen okosak voltunk hozzá. Mi kaptuk a legtöbb észet, legalábbis én biztos. Mi az oka? Mit rontottunk el menet közben?

Megélhettük mint nép is a történelem folyamán, de mint egyének is, hiszen van, aki már több emberöltőnyi ideje tapossa itt ezt a jó csíki földet, hogy gyarló és esendő keresztények vagyunk, számtalanszor és kimondhatatlanul sokszor megbotlunk. Ismeri a mi Atyánk a mi esendőségünket, ismeri a mi Szűz Anyánk a mi gyengeségeinket, tudja, hogy a harc nehéz, tudja, hogy időről időre Jóbokként kellene kitaratnunk, igaz, sokszor Jób türelme és ereje nélkül, hiszen a harc talán furfangosabb, mint máskor volt, furfangosabb, mint valaha, hiszen világosságként árulja magát, olyan alakokat és formát ölt, hogy sokszor mi magunk sem ismerjük fel. A sötétség az elbutítás ezer formájában jelenik meg, ez a tulajdonsága majdnem tökéletessé fejlődött ki.

Drága jó testvéreim, bőrünkön tapasztaljuk mi is, itt is az új fogalmat, például hogy értékválságban szenvedünk. Nem is értjük, ha egyszer valami érték, milyen válságban lehet? Ugyanakkor megtapasztaljuk, hogy, ami szent volt több száz esztendeig, az ma gúny tárgya; hogy ami szép volt, az ma csúnya; ami erény volt, az ma bűn; ami bűn volt, az viszont erény lett; ami becstelen volt, az ma törvényes; ami bővli és giccs volt, az ma művészet; ami elegáns volt, az ciki; és ami érték volt, az ma értéktelen. És még lehetne sorolni. Megtapasztaltuk és érezzük, hogy mindez nem helyénvaló, és nem egészséges. És példának megint a Szűz Anya áll előttünk. Mindazt, amit a múltból kell hoznia, ő hozza, minden hagyományt, amit a zsidóságból hoznia kell, ugyanakkor úgy tudja elfogadni az újat, hogy nem vét a régi ellen, és olyan érték születik az újból, ami mindegyikünknek hasznára válik. És egy egyszerű leányról beszélünk. Egy, Isten által kiválasztott, de egyszerű leány. Nincsenek az asztal fiókjai tele diplomákkal, nincsenek. Egész egyszerűen a józan eszére és az Istenbe vetett hitére hallgat. Testvéreim, lehet, hogy nekünk is ide kellene visszatérnünk?

Szülőfalum búcsús zászlójjára, amit ide, Somlyóra is szoktak hozni, azt hímezték fel, már századokkal korábban az asszonyok, akkor még ugyan nem jöttek ide Somlyóra, de akkor is volt már zászlójuk, és újból és újból, amikor elkopott a zászló, az új zászlóra is azt hímezték, hogy: "Istennek dicsőség, egymásnak segítség!" Ha nagyon egyszerűsíteni akarnánk, egy egész életcél van belesűrítve ebbe a négy szóba. Talán meg kéne tanuljuk újból, egész egyszerűen, hogy Istennek dicsőség és egymásnak segítség. Mennyivel könnyebb és szebb lenne. És hogy ne a másiktól várjuk el, hogy egyszer ő segítsen, mert én már a múltkor segítettem, ne, ne számoljunk, hogy hányszor segítettünk - ahányszor tudtunk, ahányszor lehetett, ahányszor megadta a Jóisten, hát hiszen ugyanolyan embernek segítünk, mint mi, ugyanannak az égi Édesanyának a gyermeke. De itt jön az esendőségünk sokszor, a földi édesanyának a másik gyermekének se tudunk segíteni. Hogy van ez? Jogosan jövünk a kéréseinkkel néha, ha a minimum feltételeket nem telje-

folytatás a 3. oldalon

folytatás a 2. oldalról

sítjük? Egy sportoló úgy nem nyer, hogyha délig alszik, annak hajnalban futni kell, úszni kell stb. Úgy nem lesz változás, ha nem változtatunk.

Nekünk kell változtatni!

És mindegy, hogy hány évesek vagyunk, és mindegy, hogy hogy élünk, és mindegy, hogy milyen egészségi állapotban vagyunk, és minden mindegy. Tudom, hogy nehéz, jól tudom én is, hogy innen könnyebb mondani mindezt, és kimenvén a templomból nehéz észrevenni a koldust, nagyon nehéz, tudom, de észre kell vegyük. Észre kell vegyük, mert hanem nem vehetjük a szánkra ezt a szót, hogy Édesanyánk, hogy Égi Édesanyánk.

Drága jó testvéreim, minden megváltozott. A napokban olvastam ezt a sort, hogy mindennek meg kell változni, hogy minden a régiben maradjon. Elgondolkodtatott. Hogyan is? Hát ez ellentmondás! És

tényleg, minden megváltozott az életünkben, megváltoztak a lakásaink, az életvitelünk, az életkörülményeink, megváltozott a gondolkodásmódunk is, nem kicsit, de mindez azért kellett, hogy változzon, hogy a lényeg maradjon, hogy mi azok maradjunk, akik voltunk. Mindegyikünkben van változó, és van maradandó, mindegyikünknek van egy neve, és az takar valamit, az nem csak por és hamu, hanem lélek, egyéniség, jótettek, szépség, Isten-arcúság, testvéreim.

Annyi és akkora változásokat élünk meg, melyeket nem is értünk sokszor, ezért is nagyon nehéz ma igaznak, tisztának és világosnak lenni, azaz kereszténynek. Nagyon nehéz, mert, amíg a sötétség fia minden eszközt és trükköt bevethetnek, addig nekünk marad az egészen tiszta világosság és mindaz, ami ebből fakad. Mert a világosság fiainak az eszköztára soha nem ugyanaz, mint a sötétség fiaié. Hiszen az Isten tiszteletének nem alternatívája az Isten káromlás, az életnek a halál, vagy az erkölcsnek az erkölcstelenség, a szeretetnek a gyűlölet, vagy az igazságnak a hazugság. Ez nem alternatíva számunkra, hanem elmenté.

Éppen ezért hinnünk kell, hogy a Szűz Anya, a somlyói Szűz Anya közbenjárása nem szűnik meg értünk, folytatódik a mai földi édesanyák könnyeiben, folytatódik az ő imádságukban, az ő jó szavukban, az ő aggodalmukban, az ő féltő szeretetükben. Mert a Szűz

Anya együtt van minden olyan édesanyával, aki aggodízik, a nagyravágyó, az egészségtelen, az erkölcstelen életet élő fiatallal, a drogos gyermekét temető édesanyával, az eldobott és elpusztított gyermekekkel, a mellőzött öregekkel és a széttört családokkal. Sajátos szerep jut ennek az Égi Édesanyának a mi életünkben, mint ahogyan olyan sajátos szerep jutott az üdvösség történetében is. Milyen érdekes és tanulságos, hogy Krisztus mellett nem kell sírnia, de miatunk sok sírnivalója van.

Drága jó testvéreim, mit kérjünk ma egyénileg? A Szűz Anya legyen igazi édesanyja mindenkinek, tiszta szívből kívánom. Mi, ez a maroknyi nép, mit kérjünk magunknak? Mit kérhetünk az Ünnepelettől, a Névnepostól, a Mindenek Közbenjárójától? Azt gondolom, kellenek a mindennapi eszközök, hogy éljünk olyan módon, ahogy ma él a világ. De sokkal inkább kellenek mindazok az értékek, amelyeket nem tudunk megszámolni, nem tudunk megmutatni, nem tudunk elmesélni, kellenek a változatlan, az örök értékek életünkben. Ezek közül a két legfontosabb:

- Istennek dicsőség! Megadni Istennek, ami az Istené az életünkben. Nem méricskélteni, nem kiszámítani, hogy mennyivel tartozom még. Megadni Istennek, ami az Istené. Mindegyikünk pontosan tudja, hogy mivel is tartozik.

- Egymásnak segítség! Testvéreim, mennyivel nyugodtabbak, szebbek, csendesebbek lennének csíki, udvarhelyi, marosszéki, háromszéki és aranyosszéki falvaink, ha egymásnak többet segítenék. Talán a velünk lakó másik nép, a többi nép is észrevenné, hogy ezek különböznek, hogy nem utálják, hanem szeretik egymást. Már csak azért is, mert egy nyelven beszélnek, mert közös Anyjuk van. Mennyivel egyszerűbb lenne családi életünk, hogyha segítenék egymást.

Ma, akik itt vagyunk, imádkozunk ezért, hogy népünk, maroknyi székely népünk fedezze fel ennek az erejét, legyen lelki nagysága, bátorsága és ereje ahhoz, hogy segítsünk egymáson, hitünkért. Legyen bátorságunk a régit, a jót, a beváltat megtartani, de - ha úgy követeli az élet - merjünk újítani is!

Bízzunk a csíksomlyói Szűz Anya közbenjárásában és Isten segítségében, hogy népünknek további sok száz esztendő ad ezen a földön. Ámen.

Kisboldogasszony Lövétén

Minden lövétei készül erre az ünnepre. Lelkileg rózsafüzér kilenceddel, kérve védőszentünk oltalmát és segítségét egyházközségünkre. Fizikailag tisztává, széppé (az ősz színeivel felékesítve) tesszük templomunkat.

Az idéni születésnap, úgy érzem, a felújított ablakokkal, tartalmával, megszervezésével több volt, mert hálát adtunk a kegyelmekért, köszönetet mondtunk. Örültünk. Nagyon remélem, Égi Anyánk is velünk örült. Értékeltük Gábos Zoltán 25 éves papi hivatalát. Megköszöntük a jó Isten segítségét, hisz tud-

juk, hogy ez nem egy könnyű életút. Jó volt látni papjainkat, áldást kérni rájuk és munkájukra, abban a hitben, hogy az Aratás Ura küld még munkásokat a falunkból szülőjébe.

Virágkoszorút fonnai hívtak az ünnep előtt, s bár külsőségnek tartottam, résztvettem. Mindig megcsodáltam, tetszett, de sosem gondoltam, hogy ez egy hagyomány a nagyszülőktől, nagyon sok ember összmunkájának az eredménye. Pósfaluból, Újfaluból, Felszezből, Sópástyáról, Agaston hídtól, a közeli keretből összehordott virágokból készültek a füzérek.

folytatás a 4. oldalon

folytatás a 3. oldalról

Meglepett, mert valamikor az egész faluban készítették a bejárati ajtókat fölé, kapuk fölé, és csokrokat a keresztekre. A férfiak felzöldágták a templomkerítést, hogy búcsúság jusson mindenkinek.

Jó előre gyűjtötték a tejfölt a kókós és szilvás lepényre, még a pástort is ellátták ezen a reggelen. Nekünk, gyermekeknek utcát és udvart kellett seperni, de a szülők lelkesedésével tettük. Szüleink viseletbe öltözve, szertartásosan vettek részt a búcsús misén. Áhítattal, szívből tudtak ünnepelni, ezt a fennkölséget átadták. Átsugárzik a múlt. Áramütésként mellbe vág - tudtam ebből a máriás lelkületből átmenteni a mába a rohangálós élettel egy kis fényt, melegséget, jó érzést? Az "így volt, így lesz" az "imádkozzál és dolgozzál" szeretettel átkötve; a szeptember 8. mond valamit az utánunk következőknek?

Túl kicsinek érzem magam őseink egyszerű, mindennapos, látszólag szürke életének nagyságát nézve. Ők, akik tavasztól (virágot ültetve) nyáron át (nevelték, babusgatták) őszig (leszedve, felfonva) tudtak helytállani. Vajon

van még időnk így készülni a születésnapra?
Egy énekfoszlányban találok meg a választ:
"...jó szándékkal, amit kezdünk,
Te segítsd azt jól végeznünk.
Isten előtt védelmezz,
Teéretted legyen hozzánk kegyelmes,
Óh, legszentebb szív asszonya, Mária!"

Pál Ilona

Hifa tábor 2023.

Idén augusztus 7.-19. között zajlott a Hifa-Románia marosvásárhelyi egyesület által szervezett 24. közösségépítő Fraternitás tábor sérültek és kísérőik részére. A Fraternitás lényege, hogy a beteg legyen a betegnek az apostola. A helyszín az általunk már oly jól ismert szelterszi, Szent Gellért Alapítvány által működtetett táborhely volt. Lövéteről csupán György Ibolya és én vettünk részt a táborban, ami két turnusban zajlott. Mi a második csoporthoz csatlakozva 14-től kapcsolódtunk be. Simon Judit volt a lelki vezetőnk, ahogy az már lenni szokott. A tábor három fő témára épült: istentapasztalat, közösség, evangelizáció-szeretetszolgálat. A táborban ökumenikus jelleggel minden vallási felekezettől szóltak hozzánk, mert volt katolikus, református és unitárius istentisztelet egyaránt. Mindenki megtalálhatta és töltekezhetett a neki való lelki táplálékból. A programok igazán egyensúlyban voltak, mert egy lelki elcsendesedés után közös játék vagy beszélgetés, esetleg kimozdulási, elmozdulási (strandolás, "bosszantózás", séta) lehetőség volt. Az "örangyalozás" leleplezésével zárult a tábor programja, ahol mindenki megtudhatta, hogy neki ki az örangyala, illetve ő kinek volt a védence. Az utolsó estén volt közös buli, ahol együtt, zene mellett jól érezhettük magunkat. Mindig jó érzéssel gondolok erre a közösségre, ahol tartalmas, mély és őszinte beszélgetések mellett kikacaghatjuk magunkból a gondokat is. A közös ima szárnyain pedig mindenki megtapasztalhatja a könnyed lebegést fizikai korlátoktól függetlenül, a hit által megerősödvé.

György Emőke

Kedves Olvasó!

Mindannyian tapasztaljuk, hogy egyre rövidebbek a nappalok, hűvösebbek az éjszakák. Egyre kevesebb minden fér a napunkba. A természet jelzi, hogy ideje felkészülni a télre, ideje megőrizni, elraktározni a nyár ízeit, bekuckózni, és a hosszú estére pihentető elfoglaltságokat keresni házon belül.

Az ember hajlamos túlvállalni magát, pedig mindennek megvan az ideje, mint a szalmakalapnak s az olvasásnak. ☺

Versenyt futunk az idővel, egymással és saját magunkkal is. Ha megérkeznénk is valahová, már gondolatban a következő állomáson járunk, élvezni sem tudjuk a most pillanatát. Hiába jön el az este, felkapcsoljuk a reflektorfényeket, hogy a sötétben is tudjuk folytatni a napot, ha mással nem, hát a megkésített vacsorát fogyasszuk el, és dőlünk be hullafáradtan az ágyba, hogy aztán másnap a megfelelő kávémenyiség elfogyasztása után ismételten nekifoghassunk túlvállalásaink teljesítésének. Körülbél ilyen és ehhez hasonló mókuserékben telnek a napjaink, amíg rá nem jövünk, hogy nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak vagyunk, ha a természettel együtt próbálunk boldogulni.

Ha jól hallottam egyszer, a fák növekedési üteme évente 6%-os, ezt nem siettetik, nem akar-

folytatás az 5. oldalon

folytatás a 4. oldalról

nak egy évben duplán teljesíteni, nem akarnak nagyobb nőni, mint a szomszéd fa, hanem vannak, állják a természet viharait, örülnek a napnak, szélnek, esőnek, a lehullott hónak, a fészket rakó vagy távozó madaraknak. Érdemes ősszel (de akármelyik évszakban) besétálni egy erdőbe, felmenni egy hegyre. Rádöbbenhetünk, hogy apró-cseprő problémáink hogy eltörpülnek a több emberöltőt megélt fák árnyékában. Ezek tegnap is voltak, holnap is lesznek, mi és a problémáink csak úgy tovarebbenünk, legyünk ezért nagyon megfontoltak, hogy mivel és hogyan töltsük időnket. Például hétvégén kiránduljunk a szép őszbe, esténként a rémhíradók helyett olvassuk: A fák titkos életét (Peter Wohlleben) vagy a Nyolc Hegyet (Paolo Cognetti).

Az őszi betakarítások elkezdődtek. Milyen hálások, elégedettek lehetünk, ha sikerült valamit megtermelni. Milyen gondosan rendezgetjük a pincébe a termést, s milyen nyugalommal tölt el, hogy jöhet a tél, valahogy csak átvészeljük. A minap a templomban elgondolkodtam az egyházi ének gyönyörűség sorain: "Ajándékul néked mit adjon híved,/Hisz az égen-földön minden a tied".

Arra jutottam, hogy bizonyára a Jóisten is akkor boldog, ha azokat a javakat, terményeket, melyeket megoszt velünk, látja, hogy mi is osztunk belőle tovább azoknak, akiknek épp nem kedvezett ez az év, vagy egyáltalán nem volt hová vagy amit vagy ahogyan elültetnie.

Mekkora kincs egy kölcsön kapott, örökölt receptes füzet az eltevések, befőzések leírásaival, s hát még a sok nénike, szép kort megért szomszédasszony, nagymama, akiktől lehet még kérdezni régi titkos recepteket a tökéletes szilvakatyó, szaragógyaíz, zakuszká, savanyú káposzta, kovászos uborka és sok más megfizethetetlen étel eltevésére, befőzésére.

Jó lenne lövétei befőzési, eltevési könyvet ajánlani egy következő évben, ami így kezdődik: ősszel sze-

rezd be a hagyományos, régi vetőmagot a szomszéd időss asszonytól, tavasszal vedd el, ősszel takarítsd be a terményt, s tedd el télire a sóskútról hozott sóval.

Szeptember 21-én volt a hála és a béke világnapja. Hálások lehetünk azért, hogy ilyen szép, tiszta helyen születünk és élünk. Ezért fontos, hogy minden cselekedetünkkel óvjuk a természetet, ami körbevesz, ne kizsákmányoljuk, ne tönkretessük, ne bemocskoljuk. Megfizethetetlen, drága kincseink a forrásvizeink, a mezőink, a tiszta termőtalajaink. Láthatjuk, hogy sajnos gyakran a külföldről behozott magvakkal, terményekkel, növényekkel a kórokozók, kártevők is bekerülnek kertjeinkbe, ahol aztán nem tudunk védekezni ellenük. Mindig azt gondoljuk, amit drágán megvehetünk, az a jobb, pedig, ha tudnánk, mi mindennek vagyunk birtokában, amit külföldön mások szíves örömet meghonosítanak. Ezeket a magvakat, hagymákat kell most ősszel jól elraktározni, hogy tavasszal tudjunk csereberélni, esetleg magbörze szervezésével másoknak is juttatni, mert lehet, nekünk nem fogan meg, de, ha másnak is adunk, van esélye fennmaradni.

Legyünk hát hálások, hogy ide születünk, s olvasunk őszi verseket, melyeket csodaszép tájaink ihlettek. Egy kis kedvcsinálónak legyen Zelk Zoltán verse: "Nézzétek csak, mit hoz a szél,/ nem akármilyen falevél:/ nem itten hullt le a fáról,/ gólya küldi Afrikából./ Gólya küldi a levelet,/ szél leejti falu felett,/ füstölő kémény felkapja,/ gólyairást elolvassa./ A levélben mi is lehet?/ Elmondom én, figyeljete!/"
"Megerkeztem Afrikába,/ örök napsütés honába./ Mégis, mégis csak azt várom:/ az idő tavaszra váljon,/ kis falumba visszatérjek,/ kéménytetőn rakjak fészket."

Ne feledjük: az üvegekbe eltett kolbászkompótnál finomabb nincs, s az ősz beálltával járjuk a természetet, gyönyörködünk az ősz színeiben, a vadon termő növényekből is raktározzunk télire, szedjük gombát, habár medvét mostanság többet kapnánk!

M.A.

Mikor kell antibiotikum?

Az antibiotikumok (más néven antibakteriális szerek) leegyszerűsítve **baktériumok okozta fertőző megbetegedések kezelésére** szolgálnak, különböző módon baktériumok szaporodását gátolják testünkben, illetve azok elpusztítását célozzák. **Az egyes antibiotikumok csak bizonyos fajta bacik ellen hatásosak**, ezek helyes rendelése ezért az adott fertőzést, életkort, egyebeket figyelembe véve tapasztalatot, esetleg előzetes vizsgálatot igényel, egymással sok esetben nem helyettesíthetők.

Ha abból indulunk ki, hogy **a gyermekkori akut fertőző megbetegedések** (kezdve a náthától a mandula-/torokgyulladásig, a krupptól a hörghurutig, de akár a tüdőgyulladásig) **nagyjából 70%-át vírusok okozzák**, utána lehet számolni, kezdetben hány esetben lenne antibiotikumra szükség... Nem nehéz megsaccolni: nagyjából **tízből három vagy annál kevesebb**

gyerek esetében. A legtöbb esetben ezért adásuk felesleges és sokszor káros hatású lenne.

Antibiotikumok a gyakorlatban

Sokszor szembesülök azzal, hogy a mielőbbi gyógyulás érdekében a szülő antibiotikum felírását kéri, függetlenül attól, hogy mi a gyermek panasa, betegsége. Leginkább a lázzal járó betegségek esetén indul be ez az automatizmus. Pedig **az antibiotikum nem lázcsillapító, nem fájdalomcsillapító, nem gyulladáscsökkentő, nem rövidíti le a vírusos megbetegedések lefolyását.** Viszont számtalan potenciális mellékhatásnak tesszük ki gyermekünket, nem beszélve arról a rizikóról, hogy a későbbiekben, amikor tényleg szükség lenne rá, az antibiotikum már hatástalan lesz.

Könyvet lehetne írni azokból a történetekből és bonyodalomból, amiket a nem indokolt antibiotikus kezelések "ihlettek".

folytatás a 6. oldalon

folytatás az 5. oldalról

Csak példaként: adott egy kiseded, két napja magas lázzal, egyébként kielégítő közérzettel-kedvvel.

Antibiotikumot kap, mert "kicsit pirosabb a toroka". Még egy napig lázas, majd mintha elvágták volna, megszűnik a láz...viszont a gyerek **telis-tele lesz kiütéssel**. Következtetés: a gyerek allergiás az antibiotikumra (egy napi kezelés után), azonnal abba kell hagyni, ezt a típusút soha többé nem kaphatja, és gyógyszeresen kezelni kezdik az **"allergiás"** kiütéseit. Rosszabb esetben **még másik antibiotikumot is** kezdenek a pirosabb torkára. Pedig a helyzet nem ilyen bonyolult: olyan **kisgyermekkorai vírusos fertőzésen** esett át, ami "ismerte a tankönyvet", **három napig tartó láz után hirtelen "láztanodás"**, ezzel szinte egyidőben testszerte **néhány nap alatt maguktól szűnő, kezelést nem igénylő, NEM allergiás kiütések** megjelenésével. Nyilván az sem mindegy, aminek aktuálisan kitéttük a gyermeket, de szerintem a **legnagyobb kiszúrás** vele az, hogy **rányomtunk a "gyógyszerallergiás-bélyeget", ami ráadásul nem is valós**. Ezzel pedig kitéttük őt annak a veszélynek, **ha a későbbiekben** tényleg súlyos, **akár életveszélyes baktérium okozta fertőzése lesz, ezt az ominózus antibiotikumot** nincs orvos, aki be merné adni neki. Vagyis **kilőttünk** egy (és akár több más, hasonló típusú) potenciális gyógyszert a palettáról.

Mit terem a türelem?

Azt gondolom, **ha a szülő és az orvos is türelme-sebb lenne, sokkal kevesebb antibiotikum kerülne** - feleslegesen - **beadásra**.

Mit értek ez alatt? Naponta előfordul, hogy frissen, akár egy-két vagy **néhány órája lázas gyermeket vizsgál az orvos**, és azt kell mondja a szülőnek, hogy **nem találja (még) a láz okát**. Egészen egyszerűen azért, **mert sokszor a láz az első tünet, a többi kialakulásához** (pl. tüszős mandulagyulladás, báránymimlő, gyomor-bélhurut stb. esetén) **több idő kell**, ilyenkor szokott Dr. Szabó Attila tüneti kezelést alkalmazni lázcsillapító formájában, és az anyukák jönnek hozzám panaszkodva, hogy a doki nem írt antibiotikumot, pedig nagyon is jól tette, mert nem indokolt, viszont mindig azzal engedi el az anyukát, hogyha súlyosbodik, menjenek vissza, a vírusos meghűlést -legyen az gyerek vagy felnőtt- a szervezet saját maga fogja leküzdeni, ha viszont 3 nap után nem alakul a gyerek, tovább tart a láz, és a gyerek levert, **újra vizsgálva már okosabbak vagyunk, és, ha bakteriális eredetű a betegség, akkor felírják az antibiotikumot**.

Ezért - ha a gyermek vagy felnőtt egyébként jól van, állapota nem romlik, és a lázon kívül nincs más tünete - lehet és **érdemes is várni néhány órát az orvosi vizsgálatig**-épp a fentiek miatt (**a láz- és fájdalomcsillapítás amúgy is házi feladat**). **Ha a diagnózis vírusos fertőzés** (és ez az esetek nagy részében így van), **akkor van szükség igazán a türelemre: egy-három napig várható akár magas, majd fokozatosan csökkenő tendenciát mutató láz** vagy hőemelkedés az

egyéb, adott vírusfertőzésre jellemző tünetek mellett.

Mit tehetünk otthon?

Az otthoni teendő pedig nem több, mint **a tünetek enyhítése, a közérzet javítása: pihenés, alvás, fájdalomcsillapítás, nátha esetén orrtisztítás, hasmenés esetén folyadék- és sópótlás, köhögés esetén jellegétől függően csillapítás vagy váladékoldás** stb. És ez - valljuk be - **a szülő feladata és felelőssége**. Tudom, hogy egyszerűbb, megnyugtatóbb és kevésbé felelősségteljes dolog beadni azt az antibiotikumot napi egyszer-kétszer-háromszor. (Pedig itt a felelősség, ha lehet, még nagyobb: az antibiotikumot, ha valóban szükséges és indokolt, az előírt gyakorisággal, a szükséges időtartamban, testsúlyra kiszámított adagokban kell adni. Ha ez nem így történik, nem lesz hatásos, és meg sem gyógyul a gyermek, vagy visszatér a betegség.) Viszont ha a tüneti kezelés megfelelő, normális esetben nem kell tartani **szövődmények** kialakulásától sem (ami viszont **sokszor a nem megfelelő tüneti kezelés következménye**, és legtöbbször valóban baktériumok okozzák), és, **ha kitart a türelem is, elkerülhető az antibiotikum**.

Hányszor hallok szülőktől, hogy **"a gyermekem lázas volt, de az antibiotikum meggyógyította, egy nap után már kutya baja sem volt"**. Bár én tudom, de tapasztalatom szerint a szülők nem nagyon hiszik el, hogy gyermekük - egyébként vírusos - megbetegedése három nap alatt tüneti támogatás mellett antibiotikum nélkül is meggyógyult volna. Hiszen az antibiotikumokat ennél tovább szükséges adni, így utólag ez már sosem derül ki...

Nem könnyű, tudom, nekem is 3 gyermekem van, sokszor virrasztva éjeken át aggódom, hogy jaj, vajon nem-e kéne antibiotikum, és ilyenkor csak lázcsillapítót, köhögéstől valót adok, ha kell, és tisztán tartom az orrukat. Nagyon hosszú az a 3 nap, főleg az éjek, de mikor 3 nap után fordul a gyerek állapota, és jobban van, mindig sikerként fogom fel, megveregetem a vállam, hogy jól döntöttem.

A másik jelenleg tomboló betegség a hasmenés, hányás, ugyancsak vírus az okozója, ilyenkor semmi más teendő nincs, a gyermek pihenjen, és nem kell erőltetni az evést, ha nem szeretne, mert, ha erőltetjük, az gyakoribb hányáshoz vezet, és a gyerek-kiszáradás veszélye áll fent. A kezelés ilyenkor bélfőrá helyreállító, Metoclopramid a hányingerre, széntabletta vagy Furazolidon a bélfertőtlenítés érdekében. Ha nagyon vizes a hasmenés, akkor Smecta a gyerekeknek, és Loperamid a felnőttek esetében.

A víz pótlása fontos, de nem egyszerre, mert az egyszerre sok vízivás újból csak a hányásnak kedvez, apró kortyokban kell és gyakran inni, a hideg, lehűtött víz jó ilyenkor vagy kóla.

Hasmenéses, hányós gyerekeknek és felnőtteknek nyers gyümölcsöt, zöldségeket nem szabad adni, csak párolt, fűszermentes, könnyű, főtt ételeket.

Ha ezzel a pár gondolattal legalább egy-két szülő vagy felnőtt fülébe "betettem a bogarat", én már ezt is sikerként élem meg.

Vigyázzanak magukra!

a falu patikus nénije, Renáta

Fúvóshangszer-oktatás Lövétén

A legutóbbi fúvószenekar leállása után sokszor felötlött a gondolat az újrászervezésre, de az akkori fiatalok munkahelyi elhelyezkedése, továbbtanulása miatt nagyon nehezen működött volna. 2018 - 2019-ben a Polgármesteri Hivatal kezdeményezésével felvették a kapcsolatot a csíkszeredai Vámszer Géza Művészeti Népiskola vezetésével, beszélve a lehetőségekről egy új, I - VIII. osztályos tanulókból álló fúvószenekar összekovácsolásáról.

Sajnos - mint minden közösségépítő, közösségnevelő programnál - itt is akadály jelent meg, a COVID járvány.

A járványidőszak lejártával újra előtérbe került a fúvóshangszer-oktatás, új, gyermek fúvószenekar létrehozása. 2022-ben a Polgármesteri Hivatal megbízásából újra felvettük a kapcsolatot a Vámszer Géza Művészeti Népiskola vezetésével, Sándor Árpád igazgató úrral, és újrabeszéltük a lehetőségeket. Eljött, megnézte a hangszer készletünket, vállalva azok elvitelét javításra és kitisztításra.

Sajnos ezekkel a karbantartási munkálatokkal több idő telt el, mint amire számítottunk, az évet nem tudtuk a 2022 - 2023-as tanévkezdéstől indítani, de kerestük a lehetőséget a hangszeroktatás megkezdésére.

Végül 2023. február közepén a hangszerek egy részét visszakaptuk, kezdődhetett a fiatalok felmérése és március hónaptól az oktatás, melyet a művészeti népiszkola tanárai: Kovács Annamária tanárnő, Molnár Andor és Nagy Levente tanár urak tartottak hétről hétre a tanév végéig, amely összesen 16 alkalmat jelentett, az oktatásra a Székely Mózes Általános Iskola adott helyet. Oktatási idő alatt a diákok megismerhették a fúvóshangszereket, hogyan lehet azokat megszólaltat-

ni, működtetni, és egyre szebb hangokat kicsalogatni belőlük.

Tanév végén a hangszeroktatáson tanultakból kis műsorral, bemutatóval készült a 43 diák, melyet a Népház színpadán mutattak be nagy szeretettel a meghívott szülők, tanárok, hivatalban dolgozók örömeire. Kis idő alatt reményen felül teljesítettek a gyerekeink kitartásukkal és hozzáállásukkal.

A gyerekek fúvós hangszereken való tanulási akaratát az is mutatja, hogy minden lehetőséget megragadnak - ez a rövid idő alatt is -, hogy még gyarapítsák tudásukat. Egyeztetve a tanárokkal a vakációban szervezett táborokról, augusztus 28. - szeptember 1. között 28 személy vett részt a kápolnásfalusi hangszeroktatási táborban, amely egy interaktív, intenzív oktatást jelentett, ennek eredményét szemlélhettük és hallhattuk a tábor utolsó napján a kápolnásfalusi kultúrotthonban. Hálásak vagyunk érte!

A 2023 - 2024-es tanévben is folytatódik a fúvóshangszer-oktatás a Székely Mózes Általános Iskolában, a tanórák után. Támogassuk gyerekeinket, hogy tudásukat kamatoztatni tudják, és így egy új, gyermek fúvószenekar alakulhasson!

Köszönjük szépen mindazoknak, akik hozzájárulnak, és támogatják a gyerekeket az oktatásban:

- a kedves szülőknek,
- a lövétei Székely Mózes Általános Iskola vezetésének,
- a Polgármesteri Hivatal vezetésének,
- a Helyi Tanácsnak,
- a Lövéte Közbirtokosság vezetésének,
- a Hargita Megyei Tanácsnak.

Ifj. Lázár Béla

Idén sem maradt el...

Hagyományainkhoz híven a farsangzárás rendezvényeinket a Maszkabállal indítjuk minden évben, melyre szeretettel várjuk az álarcba bújt, maskurába öltözött személyeket, csoportokat. Az idei Maszkabállban is - az előző évekhez hasonlóan - reményen felül vettek részt, összesen 82 személy öltözött be maszkának, rámutatva arra, hogy igenis őriznünk kell hagyományainkat, és részt venni a megszervezett rendezvényeken. Díjazásként idén is kirándulással jutalmaztuk az álarcba öltözötteket.

Az első úticél Köhalom volt, ahol megcsodálhatták a felújított köhalmi várat, tovább haladva Fehéregyházán, a Petőfi Sándor Múzeumban hallgathattak egy csodálatos összefoglalót a fehéregyházi csatáról, Petőfi Sándor itt töltött napjairól és feltételezett haláláról. A következő megálló Segesvár volt, majd Keresd, ahol a Bethlen-kasztélyt nézhették meg. Végül a csoport a Szászrégeni Magyar Napok rendezvénysorozaton vett részt.

Ifj. Lázár Béla

Ez is Lövétén történt

Az emlékek idővel mindig megszépülnek.

Elég sok rend gyereket kivitem már ahhoz, hogy elmondhassam: Őt is tanítottam Karácsonyfalván vagy akár Kisgalambfalván.

Egy lövétei üzlethelyiségben voltam szem- és fültanúja a következő jelenetnek, amin utólag jót derültem.

Jön a kedves volt tanítványom, akinek - érdekes - az arca nem változott, csak nagyobbra nőtt. Látom, ismerem valahonnan, köszön is ügyesen, ő is megismer, hiszen 3 éven keresztül engem kellett néznie, tanító nénije voltam. Hamar el is mondja a kasszánál levő hölgynek, mit is szeretne valójában. Odanyújt egy 50 lejes bankjegyet, és azt kéri, legyenek olyan szívesek elváltani neki kettőbe. Nem tudom, hogyan képzelte ezt a képtelenséget. Biztosan 25-25 lejre gondolhatott. Aznap minket megpisolyogtatott. Már megérte.

Andás Emilia óvó néni

ANYAKÖNYVI HÍREK - 2023. augusztus

az anyakönyvi híreket a Polgármesteri Hivatal közli

Születések száma: 3

FAZAKAS LÁSZLÓ, született augusztus 10-én, a Fazakas Levente és Fazakas Piroska-Márta, Lövete, 539. szám alatt lakó szülők gyermeke
GOLICZA BIANKA, született augusztus 15-én, a Golicza Venczel és Golicza Ilona-Emőke, Lövete, 1061. szám alatt lakó szülők gyermeke
GOLICZA GERGŐ, született augusztus 15-én, a Golicza Venczel és Golicza Ilona-Emőke, Lövete, 1061. szám alatt lakó szülők gyermeke

Házasságkötések száma: 2

GÁLL LÓRÁND és LÁZÁR SAROLTA
FAZAKAS REZSŐ és KOLOZSI EMILIA

Őszinte részvétünket fejezzük ki az augusztusban elhunytak hozzátartozóinak:

EGYED ANNA (MÁRTON), született 1932-ben, Lövete, 14. szám
ÉGEI MARGIT (KELEMEN), született 1961-ben, Lövete, 73. szám
LÁZÁR IMRE, született 1938-ban, Lövete, 589. szám

FONTOS!

Területek tulajdonjogának rendezése érdekében birtokleveleket lehet igényelni a nem kollektivizált területekre a 123/2023-as törvény alapján. A tulajdonosoknak a következő dokumentumokat kell letenniük a Polgármesteri Hivatalhoz:

- Kérés (típuskérést kitölteni)
- Tulajdonos személyes dokumentumai (személyi, születési, házassági, örökösödési...)
- Technikai leírás a területről, amiből kitűnik, hogy az adott terület nem volt telekkönyveztetve, ezt egy földmérőnek kell készítenie és aláírnia.
- Az ingatlan beazonosításáról tervrajzok, mérések, hogy a szomszéd területekkel nincs egymásra tevődés.
- Igazolás a Polgármesteri Hivatal mezőgazdasági osztályáról, hogy a terület szerepel a tulajdonos nevében.
- Pénzügyi igazolás a Polgármesteri Hivatal adóosztályától, hogy a tulajnak nincs tartozása a helyi adóosztály felé.

Ezeket a dokumentumokat megvizsgálja a helyi földosztó bizottság, majd átküldi a megyei földosztó bizottságnak. Pozitív véleményezés esetén a megyei Kataszteri Hivatal fogja kiállítani a birtokleveleket, amelyek alapján lehet telekkönyveztetni az érintett területet.

Ez egy újabb lehetőség a területek tulajdonviszonyának a rendezésére, használjuk ki minél többen!

Felhívjuk a figyelmet, hogy községünkben a szemétszállítás minden második szerdán történik. Ne tegyük ki a szemetet előző nap, mert azt az állatok széttépik. Köszönjük a megértést!

Polgármesteri Hivatal

Felhívás

A rendezett falukép érdekében még mindig lehet festéket igényelni a Fő út menti házak, valamint a Kicsi utca és Templom utca házainak az újraszínezéséhez. A programot a Palet Alpin Kft támogatja. A kéréseket a Polgármesteri Hivatal titkárságán lehet leadni. Élünk a lehetőséggel!

Polgármesteri Hivatal

Újítások a Népházban

A lövétei Önkormányzat saját költségvetéséből 2023 augusztusában sikerült kicserélni a Népház étkezési készletét, amely most már 300 személy civilizált ellátását biztosítja, ezáltal is hozzájárulva ahhoz, hogy akik egyéni vagy családi ünnepeikre igényt tartanak a Népházra, kellőképpen legyenek kiszolgálva. Vigyázzunk rájuk!

Ifj. Lázár Béla

Széky humor

Hát azért!

- Kend a Gál Mócsi Korondról?
- Éppen nem, mert én a Kiss Gergő vagyok Tordáról.
- Mindjárt gondoltam, mert nem hasonlít rá egy szikránnyit sem!

Régi arcok sárgult fényképeken

Fiatal házaspár: Márton József (1928) és Fazakas Juliánna (1932). A képet beküldte Márton Tibor.

LÖVÉTEI KIÁLTÓ

Megjelenik havonta, kiadja a LÖVÉTEI KIÁLTÓ EGYESÜLET

Főszerkesztő: Tódor Lóránd, tördelés és szerkesztés: András Kinga, korrektúra: Egyed Emilia

Munkatársak: András Mónika, András Tamás, Egyed Tünde,

Fazakas Ágnes, Györgylőrincz Ernő, Lázár Béla, Lázár László, Mag Ottilia, Mihály János, Pál Erzsébet, Péter Éva Erika, Szikszai Berta, Tódor Attila, Török Enikő

Támogatók: Lövete Község Helyi Tanácsa, Lövete Közbirtokossága, Lövetei Római Katolikus Plebánia, Select Metleplast Kft., Nyko Kft.

A szerkesztőség elérhetősége:

Lövete Községi Könyvtár, tel.: 0784-298853, e-mail: loveteikialto@freemail.hu